

рішень для управління аграрними підприємствами, запровадження точного землеробства (розробники апаратного забезпечення), використання дронів та апаратів дистанційного зондування, стартапи для фермерства. Вже зараз цифрові рішення допомагають покращити якість посівів, знизити різні втрати, наприклад, скоротити випадки розкрадання та нецільового використання матеріальних засобів. Також впровадження цифрових продуктів дозволяє упорядкувати процеси у великих компаніях, збільшити прозорість бізнесу та забезпечити оперативність ухвалення управлінських рішень.

Враховуючі, які важкі наслідки для економіки України та аграрного сектору зокрема, вже має та ще буде мати війна, ми вважаємо, що нагальним завданням для наукової спільноти, відповідних міністерств, представників аграрного бізнесу є формування Стратегії цифровізації аграрної сфери як стратегії технологічного прориву, визначення джерел фінансування та її практичної реалізації.

Інформаційні джерела:

1. Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал: монографія / В. П. Вишневський, О. М. Гаркушенко, С. І. Князев, Д. В. Липницький, В. Д. Чекіна; НАН України, Інститут економіки промисловості. Київ: Академперіодика, 2020. 188 с.

2. Status of Digital Agriculture in 18 countries of Europe and Central Asia. International Telecommunication Union (ITU) and Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). FAO and ITU. 2020. URL: <https://www.fao.org/documents/card/ru/c/ca9578en/> (дата звернення: 15.10.2022).

УДК 658.87

Р.М. Бугріменко, д-р екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

П.В. Смірнова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Становлення та розвиток ринкових відносин супроводжуються розвитком послуг торгівлі, їх техніко-технологічним оснащенням, впровадженням сучасних торгових форматів, зростанням кількості торгових підприємств і торгових площ. Динаміка споживання та високі темпи товарообігу у містах вигідно виділяють їх споживчий ринок, сприятливий для виробників товарів народного споживання, підприємств послуг роздрібною торгівлі.

В даний час важливим є не тільки дослідження ситуації, що склалася на ринку послуг роздрібної торгівлі, а й вироблення методичних рекомендацій щодо наукового забезпечення процесів організації та регулювання інфраструктурного забезпечення розвитку торговельної мережі у великих містах.

Динамічний розвиток вітчизняного ритейлу та його регіональних підсистем, активне використання бенчмаркетингових технологій, опора на прогресивні маркетингові рішення у просуванні продуктів із застосуванням різноманітного креативного інструментарію стимулювання продажів суттєво збагатили арсенал практичних алгоритмів та процедур зростання ефективності функціонування роздрібної торгівлі у регіонах. Проте суттєвою перешкодою на шляху розширення мережевого формату ритейлу є низький рівень інфраструктурного забезпечення розвитку роздрібної торгівлі, відсутність нормальних та ефективних конкурентних відносин, проблеми дисбалансу у розвитку ресурсної бази торгівлі та інфраструктури регіону.

Сучасний етап соціально-економічних перетворень показав, що головна конкурентна перевага підприємств, галузей та ринків та регіонів пов'язана з кількістю інвестиційних та якістю людських ресурсів. У такій ситуації першочергового значення набуває питання створення умов, що забезпечують нормальне функціонування окремих секторів економіки з урахуванням можливих обмежень. До таких обмежень, істотно стримують розвиток роздрібної торгівлі, можна віднести інфраструктуру.

У цьому контексті особлива значимість інфраструктури роздрібної торгівлі зумовлена її здатністю надавати і розширювати можливості розвитку торгових мереж, цим впливаючи на соціально-економічний розвиток регіону загалом. Однак протягом тривалого часу можливості роздрібних операторів щодо ефективної взаємодії з інфраструктурними об'єктами були обмежені, зростали ризики розширення та експансії національних мереж, змінювалася спрямованість використання об'єктів інфраструктури роздрібної торгівлі, знижувалися обсяг і якість послуг. Дестимулювання процесів поновлення інфраструктури споживчого ринку призвело до зниження потенціалу розвитку роздрібної торгівлі.

В рамках авторської методології розвиток інфраструктури роздрібної торгівлі регіону сприймається як процес зміни галузевої та/або об'єктної структури у напрямі реалізації її основних характеристик: удосконалення територіальної локалізації; поліпшення суб'єктної та об'єктної структури; концентрація результатів функціонування на адекватність інтересам споживача, що забезпечує

розвиток потенціалу роздрібної торгівлі та зростання якості життя населення регіону [1].

В результаті розвитку інфраструктури роздрібної торгівлі як підсистеми споживчого ринку виникає нова якість стану системи, що сприяє формуванню синергетичних ефектів, що виявляються при взаємовпливі підвищення забезпеченості об'єктами інфраструктури на розвиток потенціалу роздрібної торгівлі та їх спільний вплив на економічні умови в регіоні, прискорення його соціально-економічного розвитку.

З метою розкриття теоретичного змісту та ролі інфраструктури роздрібної торгівлі регіону нами розроблено методологію дослідження, яка полягає у застосуванні комплексу підходів: системного, еволюційного, синергетичного [1].

Держава не може дистанціюватися від розробки та реалізації продовольчої політики, навіть за умови використання ліберальної моделі. Тому держава повинна зберегти за собою функції розвитку елементів виробничої та соціальної інфраструктури, підтримки виробництва екологічно чистих та натуральних продуктів харчування, підтримки наукових досліджень та розробок у цій сфері. Тож у модель продовольчого комплексу необхідно додати маркетингову складову, яка дозволить визначити ємність регіонального ринку продовольчих товарів та стратегічні пріоритети розвитку, а також інфраструктурну складову роздрібної торгівлі, що визначає взаємодію торгових мереж та споживачів [2].

Застосування еволюційного підходу дозволило виявити особливості розвитку інфраструктури роздрібної торгівлі: наступність, безперервність розвитку з урахуванням потреб населення, – які, з одного боку, визначаються умовами, що склалися в регіоні, з іншого, що змінюється в часі системою потреб мешканців регіону.

Системний підхід реалізований при аналізі інфраструктури роздрібної торгівлі як підсистеми споживчого ринку через облік особливостей регіональної, територіальної локалізації, внутрішньої структури, що забезпечують процеси та функції, а також інтересів населення, яке має потреби, що не володіють властивістю взаємозамінності та певною мірою зумовлюються місцем проживання, що обґрунтовано необхідністю розвитку всієї сукупності галузей, що взаємодоповнюють одна одну, і об'єктів інфраструктури в регіоні.

Синергетичний підхід дозволив довести теоретичне становище, згідно з яким виконання інфраструктурою роздрібної торгівлі найважливіших функцій (інформаційна, логістична, маркетингова, інвестиційна) та її збалансований розвиток створюють кумулятивний ефект, покращують економічні можливості як регіону та умови

розвитку споживчого сектору підвищення якості обслуговування населення за рахунок розширення можливостей торгових мереж та локальноорієнтованих торгових операторів.

Таким чином, за результатами дослідження, ми систематизували комплекс підходів для вивчення інфраструктури роздрібно́ї торгівлі та виявили комплексні характеристики процесу інфраструктурного розвитку роздрібно́ї торгівлі в регіоні.

Формування розвинених регіональних ринків споживчих товарів та послуг – досить складний та тривалий процес, що включає структурні зміни у виробництві, обігу та споживанні товарів. Тому в кожному регіоні має бути розроблена довгострокова концепція розвитку регіонального споживчого ринку, що включає кілька етапів з можливими альтернативними сценаріями та варіантами розвитку, вибір яких визначатиметься конкретними соціально-економічними умовами, тобто інваріантністю векторів розвитку регіону.

Інформаційні джерела:

1. Бугріменко Р.М. Методологія дослідження інфраструктури роздрібно́ї торгівлі в регіоні. Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства. 2013. Вип. 274, т. XIV. С. 36–46.

2. Гросул В.А. Конкурентоспроможність торговельного підприємства: сутність та критерії оцінки. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2010. Вип. 3(53). С. 239–241.

УДК 338.2:004

О.В. Бухало, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Вирішення проблеми підвищення якості процесу стратегічного управління в нашій державі є надзвичайно актуальним. Особливої актуальності цей процес набуває з розвитком цифрових технологій в усіх галузях економіки.

Проблеми стратегічного управління досліджує широке коло науковців, але аналіз останніх публікацій свідчить про те, що їх зусилля зосереджується, як правило, на теоретично-методологічних питаннях стратегування, при цьому недостатньо уваги приділяється питанням щодо використання сучасних цифрових технологій.